

2 **Буде**
новий статут!
СТОР.

4 **Колір**
мудрості...
СТОР.

7 **Із любов'ю**
до «...миски»
СТОР.

За адресою... Святкова, **76!**

Кур'єр Час Ужнівський удосвіта вміщує до свого невидимого авта черговий пакунок. Має доручення привітати всі підрозділи альма-матер. Народжені в різні часи, вони одразу по-дорослому захищали університет, який дав життя. Гляньте бодай на фізичний факультет! Невже ж цей архітектурний красень не заслуговує особливих реверансів? Не один десяток років височіє на пагорбі освіти й науки. Наш кур'єр шукає компанію для дещо незвичної мандрівки. Їхатиме лише однією довгою вулицею під назвою Святкова, і на всіх будівлях красуватиметься номер «76». Ужгородський національний традиційно 18 жовтня – іменинник. Мерщій розпаковувати подарунки!

Сюрпризи, знайдені на Новий рік під ялинкою, – матеріальне втілення чемності, а для університету це – коробка напрацювань, виготовлена зі спогадів та фактів. Провідний навчальний заклад області зустрічає чергову річницю із чудовим настроєм. Є чому радіти! На постійній основі – у науковій і освітній діяльності. А документом, що посвідчує те щастя, є моніторинги, радше високі позиції в них УжНУ. Приміром, за результатами міжнародного нідерландського рейтингу закладів вищої освіти

U-MULTIRANK 2021, альма-матер посідає 12 місце серед 76 вишів України. «Рейтинг аналізує різні аспекти діяльності: освітні, наукові, інноваційні, ставлення до довкілля тощо, – пояснює проректор із науково-педагогічної роботи Мирослава Лендьял. – У час пандемії запроваджено нові енергоощадні технології в наших корпусах. Цьогоріч стартує Фінансова угода (проект «Вища освіта України») між Україною та Північною екологічною фінансовою корпорацією. Маємо оновити систему термоізоляції, опалення, власне змінити вигляд нашого основного навчально-лабораторного корпусу на «БАМі», одного з гуртожитків. Водночас працюємо зі ще двома меншими ініціативами. У підсумку будуть установленні сонячні панелі на басейні, оновимо системи обігріву, освітлення на біологічному та хімічному факультетах. Розпочали розробку концепції сталого розвитку університету, яку вчезна рада розгляне в лютому наступного року. В одній зі складових пропонуємо акцентувати саме на енергоменеджменті, питаннях соціальної інклюзії для студентів та викладачів, гендерної рівності, створення умов для підвищення соціальної справедливості, загалом можливостей для наших працівників».

Цьогоріч в УжНУ дещо змінили формат святкування. День народження тривав у межах Тижня добра. Ідею запропонували працівники, а студенти підтримали. «Нам значно приємніше робити подарунки, ніж їх отримувати. У холі ректорату (на столику, неподалік охорони – прим. авт.) збираємо кошти на лікування Кіри Зайцевої та Павлика Мотички; тривають кінопокази, онлайн-лотерея. Відвідаємо й дитячий будинок у Сваляві, притулок для тварин-безхатків «Барбос», організуємо благодійний забіг. Зокрема, «Барбосу» особливо знадобляться старі речі для утеплення «домівок» чотирилапих. Нині там 170 тварин, із них 120 – собаки, 50 – кошенята», – зауважила помічниця ректора Крістіна Товт на початку святкувань.

Утім, день народження університету відзначатиме ще й у листопаді. Буде конференція ректорів Дунайського регіону. «Структура, до якої входять керівники університетів, об'єднаних річкою Дунай. Ректор УжНУ Володимир Смолянка представляє Україну в згаданому поважному зібранні, а цьогоріч саме наш виш прийматиме гостей. На жаль, захід триватиме онлайн; такою є рекомендація Віденського офісу відповідної структури. То велика честь! Уперше український університет зустрічатиме в

себе ректорів Дунайського регіону», – додає М.Лендьял.

Поки ж альма-матер приймає вітання від партнерів та згадує найкращі миті завдяки відеоролику. Для його підготовки залучили майже 150 студентів. Виш демонструє і традиції, які зберігаються, і сучасні виклики. Організувала зйомки, створення такого продукту Оксана Свеженцева, начальник відділу міжнародних зв'язків. «Кожен побачить у цій двохвилинній історії щось важливе для себе: рідні аудиторії, знайомі, дружні обличчя; зрештою, можна в такий спосіб нагадати про вагомість знань, досвіду, практики, стажування. Для когось – просто теплі спогади, а хтось, мабуть, і почерпне з відео натхнення для сміливих планів на майбутнє. Цього разу ми хотіли показати, що університет є окрасою не тільки нашого чудового міста, а й краю, Європи загалом», – мовить О.Свеженцева.

Відеоролик до чергової річниці – теж традиція, що продовжується сьомий рік поспіль. Тепер гасло – «Університет у серці континенту». Динамічно, інформативно – про Ужгородський національний, який у серці кожного, хто до нього так чи інакше причетний.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

В Олени Савіної – ювілей!

Вітаємо зі святом Олену Савіну, професора кафедри плодівництва та виноградарства УжНУ. Бажаємо міцного здоров'я, родинного затишку, натхнення на непростій викладацькій ниві, терпіння й творчої наснаги в науковій діяльності. Благополуччя та довгих літ життя!

Буде новий статут!

Святкове засідання до чергової річниці УжНУ відбулося вже в онлайн-форматі. Теперішній Статут вишу затверджено понад п'ять років тому, тож ключове питання стосувалося рекомендації Конференції трудового колективу погодити проект відповідного документа в новій редакції.

Як зауважив ректор Володимир Смоланка, при підготовці дотримувалися порад МОН

щодо оновлення статуту до кінця 2021-ого, оскільки відбулися зміни в законодавстві.

А ще члени головного колегіального органу затвердили положення про симуляційний центр медичної підготовки на базі відповідного факультету та список голів екзаменаційних комісій. Традиційно рекомендували до друку видання науковців УжНУ.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

За працю й звитягу

Президент України нагородив декана Миколу Палінчака

Очільник держави Володимир Зеленський відзначив медаллю «За працю і звитягу» Миколу Палінчака, доктора політичних наук, професора, декана факультету міжнародних економічних відносин Ужгородського національного університету,

за вагомий внесок у розвиток національної освіти, підготовку фахівців та високий професіоналізм.

М.Палінчак – історик, економіст-міжнародник, юрист. У 1997–2014 рр. був керівником Науково-дослідного інституту державного управління та регіонального розвитку УжНУ. 2004–2005 – проректор

із міжнародних зв'язків нашого вишу. Із 2005 до 2014-ого – декан факультету міжнародних відносин. А в 2012–2014 роках обіймав посаду директора Інституту економіки та міжнародних відносин альма-матер. Із

2014 р. – декан факультету міжнародних економічних відносин. Також викладає в юристів, паралельно працює адвокатом. Неодноразово здобував досвід у вишах, науково-дослідних установах США, Греції, Канади, Угорщини, Словаччини, Польщі, Чехії.

Видав 5 монографій та 8 підручників (три з них рекомендувало Міністерство освіти і науки України). М.Палінчак – член Національної спілки журналістів України, голова Закарпатської обласної організації Української асоціації релігієзнавців. Із 2004 року – зовнішній член Наукової ради Угорської академії наук.

Вітаємо Миколу Михайловича з високим досягненням!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Під щасливою зіркою УжНУ

оптичних спостережень за відповідними об'єктами, яка згодом перетворилася феєю в повноцінну лабораторію космічних досліджень. Відтак поняття на кшталт «астрономія», «астрофізика» стали в УжНУ звичними, як і інші науки та їх розділи в цілому пантеоні галузей знань, пов'язаних із вишем. А за понад 60 років астрономічний науковий напрям зібрав повноцінну колекцію картин у вигляді епізодів, рішень, вивчень, здобутків, які потребували історичного осмислення, оцінки пройденого шляху. Та досі лише одним деревом-осмисленням посеред незораного степу праць була єдина спеціалізована 36-сторінкова книжка засновниці й керівниці Проблемної лабораторії космічних досліджень, професорки Мотрони Братійчук під назвою «40 років Лабораторії космічних досліджень (1957–1997 рр.)». І ось через майже чверть століття в ужгородському видавництві «TIMPANI» з'являється фундаментальне дослідження науковця й педагога, кандидата фізико-математичних

наук Степана Ігнатовича (1944–2017) під назвою «Астрономія на Закарпатті». Це науково-популярне видання на 176 сторінок розповідає про становлення й розвиток відповідного наукового напрямку в період 1957–1969 рр.

Автор, будучи студентом фізико-математичного та фізичного факультетів, співробітником згаданої Лабораторії, на основі різноманітних документів та власних вражень подає вагомий зріз із минулого альма-матер. Вступ та 8 розділів праці, доповнені додатком списку публікацій станції оптичних спостережень УЖДУ та чуттєво теплою біографічною післямовою про батька упорядниці й водночас дбайливої доньки С.Ігнатовича, доцентки кафедри української літератури нашого вишу Олександри Степанівни, розкривають цікавий світ астрономії на Закарпатті та вагомий кроки розвою.

У ґрунтовному виданні йдеться про початки названого наукового напрямку в краї, його розвиток в альма-матер у 1950-і роки,

про згадану фундаторку М.Братійчук, зародження й становлення станції візуальних спостережень в Ужгороді, Проблемної наукової лабораторії космічних досліджень тощо. Ілюстративний та довідковий матеріал тільки органічно доповнюють знакове видання, яке справді постає масштабним і комплексним. Під щасливою зіркою УжНУ.

Зрештою, що поєднує спальні мішки й метеори, за якими супутниками і які спостереження здійснювали студенти вишу та співробітники станції, чому останнім потрібно було набути навичок програмістів – ці та чимало інших цікавих фактів читачі знайдуть у пропонованій книжці. Шкода тільки, що не автор не дожив лише кілька років. Своєю чергою, упорядниці Олександри Степанівни слушно й сердечно зауважує: «Сьогодні Степан Ігнатович уже вільно почуватися у небі між своїми зірками та кометами, дізнаючись на теренах космосу: «Що нового?» І коли на питання «Як живеш?»

вам хочеться поділитися своїми маленькими чи більшими відкриттями, засвоєними знаннями, то знайте: із Універсуму до вас прямує вселенський дух неспокою, пошуку і новизни. Дух, який із початку створення світу примушував людину підіймати голову догори в пошуках нового і брати сили для його пізнання на землі, вкорінюючись на ній символом взаємодії енергій небесних і земних.

Після взяття до рук «Астрономії на Закарпатті» паралельно-асоціативно також зринає в голові думка Анрі Пуанкаре, французького математика, фізика, філософа: «Астрономія корисна тому, що вона підносить нас над нами самими; вона корисна тому, що вона велична; вона корисна тому, що вона прекрасна. Саме вона повідомляє нам, як нікчемна людина тілом і як вона велика духом». Книжка С.Ігнатовича саме про це. Прочитайте й переконайтеся самі.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Іти до людей, не зрікатися любові...

Після карантину пресклуб молодого журналіста «Медіаперспективи» зібрався на перше засідання. Сезон відкрила презентація двох книжок – Тетяни Грицишук та Іллі Шманька.

Першою виступала Т.Грицишук, членкиня обласної організації спілки журналістів, яка співпрацює з регіональними виданнями. Пані Тетяна підготувала літературно-публіцистичну книжку «Іду до людей», де збрала найцікавіші матеріали за 12 років роботи в медіа. Під час презентації авторка зізналася, що прийшла в цю сферу несподівано: «Ніколи б не подумала, що стану журналісткою й мої статті публікуватимуть у відомих виданнях, адже за спеціальністю я – учителька української мови та літератури». Книжка ж може допомогти молодим медійникам краще зрозуміти специфіку регіональних ЗМІ, а також те, як писати про місцевих жителів, висвітлювати проблеми глибинки.

Автором другої презентованої праці є кандидат фізико-математичних наук, доцент фізичного факультету УжНУ Ілля Шманько. Його видання «Не зрікаю-

чись любові до України: життєпис Юрія Бадзя» розповідає про останнього політв'язня СРСР, закарпатця за походженням, випускника філологічного факультету УжНУ. Ю.Бадзьо – видатний український літературознавець, публіцист, громадський діяч та ідеолог національно-визвольного руху, котрий відстоював незалежність нашої держави разом із такими відомими постатями, як Вячеслав Чорновіл, Степан Хмара, Володимир Яворівський, Дмитро Павличко, але при цьому волів залишатися в тіні.

На презентації І.Шманько й зазначив, що Ю.Бадзьо був скромним, не прагнув слави, не хотів, аби про нього писали книжку. Утім, автор з УжНУ переконаний: не можна забувати про внесок тих, хто розбудовував Україну, і тим паче варто частіше згадувати Ю.Бадзя на рідному факультеті.

Наприкінці заходу гості відповіли на запитання юних медійників. Крім того, подарували примірники книжок кафедрі журналістики УжНУ.

Віта ЧУЛЕЙ,
студентка відділення журналістики.

Закінчив земний життєвий шлях Ігор Студеняк

Коли редакція нашої газети здавала номер до друку, стало відомо, що відійшов у вічність проректор із наукової роботи УжНУ, професор, доктор фізико-математичних наук, за-служений пра-

цівник науки і техніки України І.Студеняк. Ігорю Петровичу був тільки 61 рік. Знаний фахівець у галузі фізики твердого тіла. Регулярно публікувався в спеціалізованих виданнях України та за кордоном, є автором або співавтором понад 180 наукових праць та навчальних посібників.

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким нашого колеги.

Відійшов у вічність Олександр Парлаг

Не стало ветерана альма-матер, доцента кафедри теоретичної фізики, кандидата технічних наук Олександра Парлага. Він народився 1933 р. в Мукачеві. Із 1950-ого навчався в УЖДУ (1-ий випуск фізико-математичного факультету). У 1955 р. став дипломованим фізиком. Обіймав посаду лаборанта кафедри експериментальної і теоретичної фізики.

О.Парлаг навчався в аспірантурі університету (1962–1965 рр.) Став кандидатом технічних наук у 1968-ому, стажувався в Центрі

ядерних досліджень (у м. Сакле, Франція). Був завідувачем кафедри ядерної фізики у 1975–1985 рр. а з 1983 до 1988 – декан фізичного факультету, згодом працював доцентом кафедри.

Олександр Михайлович активно долучався до розвитку ядерно-фізичних досліджень у нашому виші, зокрема займався прикладним дослідженням (працював над договірними роботами з розробки ядерних методик для космічної, геолого-розвідувальної та інших галузей господарства).

Під «медичним» знаком 76...

Студенти-четвертокурсники медичного факультету УжДУ на території обласної лікарні.

Цього місяця Ужгородський національний університет зустрів свою 76-у річницю! А разом із ним – і перші чотири факультети: медичний, філологічний, біологічний та історичний. Справедливо було б нагадати про історію одного з них, а саме – медичного, який за час свого існування підготував понад 10 тисяч лікарів і сьогодні є найбільшим в УжНУ. Становлення давалося непросто,

адже боротьба за відкриття першого вишу на Закарпатті тягнулася роками. Австрійський уряд ігнорував цю вимогу, потім чеський не звертав уваги. І тільки після возз'єднання Закарпаття з Україною з'явилися перші нормативні документи, що дали всі шанси на створення університету.

Набір абітурієнтів відбувся взимку 1946 р. Навчатися почали 168 студентів, із них – 75 ме-

диків. Здавалося б, які можуть виникнути проблеми, адже виш уже відкрився. Ось тільки спеціалістів у різних галузях на Закарпатті не було, їх замінили кадри з інших міст України та Росії. Основоположниками медичного факультету слід уважати таких докторів наук, як професори Н.Бут, Л.Заїченко, А.Караванов, К.Рябов, В.Хенкін, В.Слишко, М.Бакшеев та інші. Певний час лекції читали академік АМН СРСР В.Філатов з Одеси, професори Т.Глухенький зі Львова, М.Даль із Києва, Е.Фішер з Одеси. Та говорячи про родоначальників, не можна не згадати про деканів, котрі теж уклали в університет свої зусилля: професори В.Кушко, В.Хенкін, Н.Левкова, О.Кишко, М.Бакшеев, Н.Корабельщикова, М.Ганич, В.Русин, доценти І.Кудієнко, О.Мерщиков, М.Шевчук, В.Немеш, А.Обливач, В.Бора. А в 2004 році деканом обрано доцента О.Болдіжара, який і досі на цій посаді.

Першими на медичному факультеті створили кафедри анатомії людини та гістології, що із часом об'єдналися. Значну роль в організації названого підроз-

ділу відіграли вчені київського й харківського вишів. Було досягнуто вагомих результатів. Причому, професор А.Головацький, котрий очолював кафедру з 1983 року, разом зі співавторами підготував підручник «Анатомія людини», який рекомендує МОЗ і МОН України студентам вищих навчальних закладів VI рівня акредитації як єдиний національний підручник. А кафедра біохімії та фармакології двічі отримувала бронзову медаль третього ступеня за наукову роботу «Аминокислотний пул тканин позвоночних и человека» (1988, Москва-Київ), «Екологічно обумовлена йодна недостатність – людина в універсальному світі» (1990, Москва-Київ) та інші.

Не можна не згадати про «Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Медицина», заснований у 1993 р. Журнал на той час привернув увагу багатьох науковців, дослідницьких інститутів та лабораторій зі всіх куточків України. Публікуючи дослідження, чималий внесок у розвиток науки зробили відомі вчені – терапевти, акушери-гінекологи, хірурги, біохіміки, морфологи,

фізіологи. Наразі «Науковий вісник...» входить до переліку фахових наукових видань України. Слід згадати, що при факультеті створювали також наукові школи, які готували спеціалістів як для власне підрозділу, так і для системи охорони здоров'я.

За час існування медфак випустив багато лікарів, котрі активно сприяли розвитку медицини. Серед них – Василь Нетяжко, професор, завідувач кафедри Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, член-кореспондент НАМН України; Михайло Завадяк, кандидат медичних наук, лікар-гастроентеролог вищої категорії, та багато інших.

Бажаємо, аби з роками університет ще більше розвивався й виховував надалі гідних спеціалістів. Щоб у його стінах, зокрема «медичних», продовжувала панувати наука, аби залишався дружним колектив, а славу підрозділу було чути далеко за межами УжНУ. Із 76-річчям, альма-матер!

Віта ЧУЛЕЙ,
студентка
відділення журналістики.

Браслет як новий варіант взаємодії між лікарем та пацієнтом

Інформаційні технології й портативні електронні девайси щороку стають дедалі інноваційнішими та мультифункціональними, а це, своєю чергою, призводить до спектру нових взаємодій між сервісом і користувачем. Наразі для реалізації творчих та наукових задумів існує безліч майданчиків. Один із них – конкурс «Стартап УжНУ-2021», який улаштовують у г'яте. Серед проєктів, що вийшли до фіналу, і мій – «Медичний браслет». Хочу ознайомити з ним читачів «Погляду».

Метою задуму є створення медичного браслета. Він надає медпрацівникові швидкий та конфіденційний доступ до інформації пацієнта. Це особливо важливо в екстрених випадках, зокрема в станах, що загрожують життю людини (коли вона без свідомості чи/та без медичної документації або паспортних даних, чи ж коли безпосередньо в стінах медзакладу різко погіршилося самопочуття, а поруч немає лікаря, котрий веде, або відповідної інформації).

Доволі часто трапляється:

при певних недугах, зокрема розладах харчування та порушеннях обміну речовин, хворобах системи кровообігу, нервової системи, органів травлення, дихання, сечостатевої системи, ендокринної тощо виникають гострі та невідкладні стани. Це потребує негайного медичного втручання, адже виникає реальна загроза життю пацієнта. У такому разі для надання допомоги необхідні лічені хвилини. На превеликий жаль, Україна є одним із лідерів у Європі за кількістю неінфекційних захворювань із їх комплексною лікацією, що, своєю чергою, посилює навантаження на систему медичної служби, адже мільйони пацієнтів потребують якісної медичної допомоги.

Слід відзначити: за реалій українського медичного простору немає таких інструментів, які надають швидкий портативний доступ до медичної документації. Плід стартапу – медичний браслет – пропонує вирішення цієї та інших проблем, що виникають у пацієнтів та медичного персоналу щодня.

Проте варто наголосити: ідею проєкту, а саме браслет і відповідні технології, можна універсально використати й для потреб різних сфер (до прикладу, для проїзду в громадському транспорті чи ідентифікації в навчальному закладі або на робочому місці).

І дещо про завдання пропонуваної ініціативи. 1. Спростити ідентифікацію пацієнта. 2. Зберегти конфіденційність медичної інформації. 3. Практичність та універсальність доступу до медичної інформації. 4. Сприяння збереженню життя людей завдяки швидкості отримання інформації. 5. Покращення якості медичного обслуговування. 6. Запровадження в масове виробництво пристроїв та їхнього використання. А головний результат – медичний (чи універсальний) браслет із виконанням визначених завдань, додаток на Android та iOS, вебсайт.

Як і в будь-якому проєкті, необхідні певні ресурси для втілення ідеї: фінансові, технічні завдання частини ІТ-продукту (відповідні застосунки, сайт;

їхня інтеграція й тестування), таргетна рекламна стратегія, унесення пропозицій і прямих до законодавчого поля, що сприятиме масовому використанню пропонованих пристроїв із медичною метою із захистом персональних даних.

Проєктом передбачено такі варіанти продукту: 1) фізичний браслет (матеріал: папір, пластик, силікон, метал) із QR-кодом; 2) NFC- чи Bluetooth-модуль; 3) із умонтованою флешпам'яттю чи без неї; 4) з екраном або без. Медичний браслет буде синхронізований із вебсайтом чи/та медичними базами даних і додатком на Android та iOS. Останні – теж на вибір користувача. Конкурентні переваги продукту – ціна, якість, доступність, універсальність. Прототип – паперовий браслет із QR-кодом та синхронізацією з вебсайтом. На фінальному етапі завершується створення силіконового браслета.

Цільова аудиторія пропонованого девайсу – насамперед люди з медичними проблемами; ті, хто турбується про власне здоров'я, або ж родичі, котрі перейма-

ються самопочуттям близьких.

Крім того, додатково підготовлено бізнес-план із розрахунком основних економічних показників витрат на розробку (матеріали та комплектувальні, зарплата, виробництво, енергоносії, реклама тощо), проаналізовано ринок збуту та складових компонентів для створення виробу, оцінено потенційні витрати й оплату роботи для працівників, які будуть залучені на різних етапах виготовлення, а також виявлено певні потенційні ризики, що можуть заважати втіленню задуму.

Підсумовуючи вищесказане, стверджую, що реалізація проєкту значно спростить обмін медичною інформацією між пацієнтом і медичним працівником. Натомість масове використання пропонованих пристроїв може знизити частку випадків передчасної смерті й значно покращити якість наданої медичної допомоги.

Тарас ГРЯДІЛЬ,
асистент кафедри терапії та сімейної медицини факультету післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки.

Наукові здобутки до Дня юриста

Правники УжНУ відзначили професійне свято 8 жовтня. Саме цього дня 1016 року видано перше зведення законів Київської Русі «Руська правда». Символічно, до відповідної дати вийшов у світ навчальний посібник «Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України», підготовлений науковцями юрфаку.

Автори – із кафедри кримінального права та процесу – професор Олександр Семерак та доцент Ігор Семерак.

Видання створене відповідно до навчальної програми «Судові та правоохоронні органи України». Посібник відзначається актуальністю й новизною, оскільки запропоновано аналіз законодавства нашої держави до 1 квітня 2021 року, тому є важливим при підготовці майбутніх юристів. Так, праця містить основи чинного законодавства про базу діяльності судових, правоохоронних та правозахисних гілок, дозволяє сформувати уявлення про роль відповідних інституцій у загальній системі органів державної влади.

І це не одна знакова подія до Дня юриста! Незадовго до

свята визначили переможців щорічного конкурсу на краще науково-правниче видання імені святого Володимира. Серед 42-х претендентів тріумфували й ужнівці! Перше місце в номінації «Конституційне право; муніципальне право» (секція «Підручники та посібники») здобув доктор юридичних наук Михайло Савчин за «Порівняльне конституційне право». Доктори юридичних наук Сібілла Булеца й Марія Менджул за монографію «Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я» отримали «золото» у галузі «Цивільне право і цивіль-

ний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». До того ж відзначили «Порівняльне сімейне право» М.Менджул (2 місце в номінації «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право», секція «Підручники та посібники»). Дипломом за II місце у сфері «Конституційне право; муніципальне право» нагородили колектив авторів на чолі з доктором юридичних наук Юрієм Бисагою за цикл монографічних конституційно-правових досліджень.

Декан юридичного факультету, професор Ярослав Лазур із нагоди визначного дня звернувся до колег: «Я впевнений,

що вибір професії був дуже важливим та відповідальним кроком, а зробили ви його, оскільки вірите у верховенство Закону та Справедливості. Від роботи юристів залежать людські долі, справедливість правоохоронної системи, демократичність держави, міжнародна співпраця й багато-багато іншого. Тому насамперед бажаю сумлінного виконання обов'язку, натхненної роботи на благо людей, справедливості, законності. Бажаю всім правникам добра, миру, злагоди, високих ідеалів і задоволення від професійних звершень».

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

Колір мудрості, або «Колись» під палітуркою «сьогодні» улюбленої бібліотеки

Високі стелажі, ущент заповнені книжками; таємнича акустика; аромакімната з найрізноманітнішими відтінками спогадів / уявлень, якими наскрізь просочені сторінки видань... Утім, це коли пощастить потрапити на горище вражень, записавшись на відвідини самісінького серця бібліотеки. Проте візити до просторих сучасних приміщень читальної зали, інформаційно-бібліографічного відділу чи до сектору «Карпатики» — не менш загадкові та натхненні. А можете уявити, що цього всього немає? Є лише приміщення. Слід зібрати фонд, налагодити роботу працівників, тобто зліпити повну скульптуру книгозбірні, ба більше — зробити її привабливою для наступних поколінь. Видається завданням, що перетинає межу звичайних людських можливостей? У кожній епосі є свої ейнштейни, котрі певні: усе геніальне — просто. Ужнівські бібліотекарі «царем» ставили не фарбованого лиса, а щирі любов до своєї професії. Може, часом, непримітно, сховану, мов немовля від небажаного заздрисного ока, проте беззаперечно... А та привабливість показує своє дефіле важливості навіть у диджитал-світі вже 76-ий рік. Тож настав час нагородження: титул «Монографія» час упевнено вручає книгозбірні альма-матер. Готові заглянути під фіолетову палітурку?..

Стати «мільйонником»

«Віддати в розпорядження університету всі безгосподарчі бібліотечні фонди, надати йому право відбирати в усіх наявних бібліотеках ті книги та рукописи, які є необхідні для створення наукової університетської бібліотеки» — одне з першочергових завдань, що надійшли від Народної ради з-поміж постанов 1945 року (читаю в монографії «Наукова бібліотека Ужгородського національного університету: від джерел до сучасності» на 11-ій сторінці). Так, книгозбірня збагачувалася з найрізноманітніших джерел. І процес той був непростим, вимагав вміння слухати двох учителів: Часу й Терпіння.

Приміром, якщо на початку 1946–1947 навчального року фонд становив 64 тисячі книжок, то вже за кілька місяців, 1 січня 1947-ого, налічувалося понад 106 тисяч. Видань украї не вистачало, до бібліотек формувалися величезні черги спраглих знань студентів. Історія писалася ще й змінами локацій, вилученням літератури, непередбачуваними обставинами та прикладами того, як попри все можна та варто ставати на ноги. За 75 років існування є що згадати. І це неодмінно слід було зробити, каже

директор Наукової бібліотеки УжНУ Марія Медведь: «Необхідно встигнути поспілкуватися з людьми, котрі пам'ятають витюки. Ми підняли всі архіви університетських звітів із 1945 року до сьогодні. Набралося чимало цікавих матеріалів, зроблено понад 500 фотографій, тож вирішили готувати монографію».

Книгозбірня справді заслуговує на те, аби її історію закарбувало солідне наукове видання. Почитати є що! Аж на 572 сторінки. А ще — знайти на світлинах себе чи когось зі знайомих, бо погодьтеся: хто лише не пов'язаний з Ужгородським національним?! І не тільки на Закарпатті, а й далеко за межами краю. Тож якщо перед очима опиниться фіолетова палітурка з надписом про бібліотеку УжНУ — не кваптеся. Обов'язково візьміть до рук. Але змушена попередити про «побічну» дію книжки: одразу не відпустите, адже вам теж кортітиме дізнатися, як же постала книгозбірня альма-матер потужним інформаційним та культурно-освітнім центром. Студенти, аспіранти, наукові, науково-педагогічні працівники, співробітники вишу мають постійний квиток на доступ до потрібної інформації, аби задовольнити свої читацькі смаки. Нині фонд книгозбірні становить понад 1 млн 600 тисяч примірників. «Мільйонник(ця)!»

Викохана недоспаними ночами

Ви теж схоже висловлюєтеся, коли радісно звітуєте про написану курсову, дипломну, кандидатську, докторську, зрештою, навіть просто наукову статтю? Якщо так, тоді відчували, як кропітка праця випробує на міцність сили волі та на справжність любові до справи, яку робите. Подібна історія трапилася й зі створенням монографії про історію бібліотеки.

Матеріал зібрати, хронологічно впорядкувати, написати, а головне — прожити кожну сторінку минулого рідної книгозбірні. Таким став розклад завдань, що з кожним дзвінком отримання нової інформації одягав монографію в наступні сторінки й надавав їй вишуканого образу. Усе відбувалося під пильним оком головної дизайнерки відповідного творчо-наукового процесу — Лариси Мельник, завідувача інформаційно-бібліографічного відділу. Вона — упоряднича, редакторка та авторка значної частини видання. Сиділа в компанії зі ще не народженою на світ монографією днями, а нерідко й ночами.

«Спочатку ми гадали, що не вдасться зібрати вдосталь матеріалу. Однак, коли почали пра-

цювати з фондами, в обласному та нашому архівах, зрозуміли: інформації, навпаки, дуже багато. І її слід умістити в одну книжку. Нам траплялися й несподівані знахідки. До прикладу, у книгозбірні в 1962 році була пожежа. Чимало літератури згоріло. Близько чотирьох тисяч видань зникло. Переважно це — підручники з гуманітарних і технічних наук. Згодом полилося безліч здогадок, домислів, але такий прикрий випадок стався з технічних причин. Також під час роботи над монографією ми ближче познайомились із відомими діячами. Приміром, зрозуміли, який внесок єпископа Андрія Бачинського у створенні його бібліотеки, що потім перейшла до нашої (ідеться про відділ стародруків; розташований на Капітульній, 9). Залишив чимало автографів. Є близько 600 книжок із дуже цікавими записами. Це свідчить: діяч був справді неординарною людиною, великим знавцем та шанувальником книги», — розповіла Л.Мельник.

Керівники і... їжа на третій поверх!

Іноді здається, що читаєш не монографію, а переглядаєш в уяві захопливий серіал. Заступник директора книгозбірні Вікторія Воробець готувала публікації про тих, хто керував бібліотекою. За 75 років очільників було шестеро.

«Із 1945-ого директором призначили Євгена Шадурова. На жаль, через те, що був затоплений архів, не збереглася біографія першого керівника. А з шести очільників найдовше працювала Олена Печкутова. Обіймала посаду 28 років. Звичайно, за цей час дуже багато змінилося в бібліотеці: збільшувалася, покращувалася, але були різні періоди», — зауважила В.Воробець.

Писалася історія книгозбірні іноді й казусами. Наприклад, у 1950-их роках, коли бібліотека розміщувалася в резиденції, то частину площі використовували як квартири для викладачів і співробітників вишу. Працівниця М.Похиляк (мешкала в одній із кімнат книгозбірні) пригадувала, що на державні свята її на кілька днів зачиняли в опечатаній бібліотеці. А колеги збиралися в сквері, наповнювали їжею плетений кошик, який піднімала на третій поверх.

А надто важливий розділ — фотолітопис. Уміщую книжкові пам'ятки та світлини із життя установи. Приємно: на 407-ій сторінці — 2 фото з відзначення 20-річчя нашої газети. Приємно: святкування тривало саме в читальній залі (1 березня 2019 р.), а працівники книгозбірні тоді ж розгорнули

Монографія на... торті!

Так, так! Будь-яка справа (особливо велика) повинна мати логічне завершення. Тож вишнею на кондитерському виробі плідної праці стала презентація монографії. Зібралися в родинному університетському колі, аби помандрувати історією виникнення, згадати етапи становлення та усвідомити найвагоміші здобутки книгозбірні за 75 років існування.

На урочистостях Ігор Студеняк, проректор із наукової роботи, нагадав вислів, що для знищення держави не обов'язково застосовувати атомну зброю; натомість можна руйнувати університети й науку загалом. Суспільство не здатне жити без освіти, а вище не протримаються без бібліотек.

Кропітка робота тривала 3 роки. Нині маємо солідну монографію, що показує багатство літератури, яка зберігається у фондах університетської книгозбірні. До речі, за QR-кодом можна перейти на віртуальний відеоекскурсію бібліотекою. А вона — значно більше, ніж можемо собі уявити. Приміром, такий собі центр освіти. Пам'ятаєте, як у Рея Бредбері? «Я здобув освіту в бібліотеці. Цілком безкоштовно»...

Зрештою, стрічають за одержиною. Щоправда, у моїй статті вийшло навпаки :). Символізм монографії відображає палітурка. Видання миттєво розпалює іскру тепла в серцях тих, хто причетний до УжНУ. А ще фіолетовий — колір мудрості. Кажуть: щоб усвідомити вищі істини, слід спершу пізнати любов. Бібліотекарі, котрі задмухують 76-у свічку на святковому тистечковій улюбленої книгозбірні, уже осягнули істину. Написали про своє професійне місце під сонцем. Сонце ж завжди знайде, як підглянути за струнками стелажми, унівець заповненими мудрістю...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

ТІЛЬКИ ФАКТ

На юридичному факультеті Ужгородського національного університету вміють не тільки чудово працювати, а й улаштувати дозвілля. У підрозділі встигли визначити цьогорічну головну красуню до початку дистанційного навчання.

За корону змагалися шестеро дівчат. За результатами голосування, міс-2021 обрали першокурсницю спеціальності «Право» Патріцію Головацьку. Віцеміс стали другокурсниці Анастасія Ціпкал і Вікторія Лада.

Вірно, що ситуація стабілізується й традиційні дні першокурсника відбудуться на всіх факультетах альма-матер.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

Студентка УжНУ Софія Дорчинець – третя віце-міс конкурсу «Міс Україна – Всесвіт-2021»

У Софії залишалися лічені години до потяга, коли ми зустрілися. Дівчина вирушає до столиці назустріч мрії. Каже: удача рідному Ужгороду, бо саме тут повірила в себе. Стала однією з 15 конкурсантик, які потрапили до фіналу конкурсу «Міс Україна – Всесвіт-2021».

С.Дорчинець – 20 років. Навчається за спеціалізацією «Реклама та зв'язки з громадськістю» в Ужгородському національному університеті, опановує хореографію в Ужгородському інституті культури і мистецтв та вникає в тонкощі перекладацької справи в Словаччині. Серед творчих пошуків настав час і для конкурсу краси. «Дуже щаслива, що можу представити Ужгород

на такому масштабному заході. Спочатку була співбесіда з кастинг-менеджерами та організаторами, де я розповідала про себе та про цінності, які прагну донести суспільству. Хочу показати іншим: немає значення, чи ти з великого міста, чи з маленького, – усе можливо. Якщо, звісно, вірити в себе та щиро мріяти».

Краса – добрі справи, упевнена дівчина. Неодноразово долучалася до благодійних акцій в Ужгороді. Та і в майбутньому планує продовжувати цю справу.

Софія наголошує: важливо передусім робити прекрасним внутрішній світ. А він формуватиме таким самим і зовнішній. Тож конкурсантика налаштується на випробування. Усвідомлено, із чіткою метою

та щирим прагненням добре представити рідне місто. А ще певна: необхідно вміти знаходити справу до душі. Бо це – пряма стежка до підкорення великих вершин. Для нашої студентки тією стежкою стали танці. Бо, за словами дівчини, «виховали в ній цілеспрямованість, амбіційність та вміння завжди йти до кінця».

У журі були: Анна Філімонова, голова Національного комітету «Міс Україна – Всесвіт»; Іванна Онуфрійчук, телеведуча, акторка; Юрій Сугак, генеральний продюсер телеканалу «Україна 24»; Жан Беленюк, борець греко-римського стилю, олімпійський чемпіон у Токіо 2020 р.; Дар'я Білодід, дзюдоїстка, бронзова призерка теж останніх Ігор; Ярослав

Самойлов, психолог; Анастасія Шухніна, фешн-директорка однієї з компаній; Ольга Компанієць, експерт у галузі краси та естетичної хірургії; Джованні Моро, власник італійського бренду годинників і аксесуарів.

У фіналі нацвідбору перемогла Анна Неплях із Дніпра й представлятиме Україну на конкурсі «Міс Всесвіт-2021» в Ізраїлі в грудні. А С.Дорчинець здобула титул III віце-міс. До слова, цьогоріч у конкурсі змінилися критерії оцінювання учасниць. Із дівчатами чимало спілкувались, аби визначити рівень навичок комунікації, уміння сформувати особистий бренд, демонструвати характер тощо.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Галина Колісник: «Варто звертати увагу на фінансову свободу фахівця обліку й оподаткування. Коли не людину шукає роботодавець, а вона обирає, де працювати»

Професорка кафедри обліку і аудиту, докторка економічних наук – про навчання на економічному, віяння моди в бухгалтерській діяльності, здобуття фаху за скороченим терміном.

– **Якщо економічний, то яка спеціальність?**

– У нас – нова пропозиція: «Бізнес-консалтинг». Ця освітньо-професійна програма існує третій рік. Дехто надає перевагу «Обліку, аудиту і оподаткуванню». Цьогоріч студенти, котрі навчаються за скороченим терміном, активно обирали спеціальність «Бізнес-консалтинг». Своєрідна новинка. Перше заняття присвячують дискусії. Запитують юнаків і дівчат, чи знають, ким можуть стати і які мають перспективи. Зробила висновки: орієнтуються не дуже. Вступають просто за назвою. Однак довіряють. Знають, що спеціальність – усе ж «Облік і оподаткування». Цей напрямок перспективний.

– **Чим керується юнь при виборі?**

– Студентам до душі – «простіші професії», то їхніми словами. Бояться «Обліку...». Уважають, вступивши на економічний факультет, якщо оминають «Облік...», програмують себе на легше навчання. Але не розуміють одного: не можна прогавити основ: доходів та витрат. А вже далі все похідне. Перша ланка – бухгалтер. Сьогодні багато чого змінилося. Головний бухгалтер – перший рівень у кар'єрному зростанні. Та молодь часто не зважає на це.

– **На початку Ви згадували про скорочений термін навчання. Що передувало виникненню відповідної пропозиції?**

– Вимога роботодавців. Нині така тенденція. Випала середня ланка освіти. На мій погляд, існують професії, для яких вища освіта не обов'язкова. До прикладу, бухгалтер-касір, рядовий обліковець, люди, котрі виконують звичайні облікові операції. Уважати: достатньо коледжу. Однак роботодавці вимагають вищу освіту. Тому після коледжу студенти прямують на економічний.

– **Яка різниця між тими, хто провчився 4 роки за спеціальністю, і тими, хто обрав скорочений термін?**

– У них різне розуміння, наскільки наша праця є фундаментальною. Для молоді за скороченим терміном це не звучить як агітація або прості розмови. Вони вже зробили свідомий вибір. Як правило, не хочуть опанувати іншу спеціальність. Обирають «Облік...». Звісно, у нас теж читають такі дисципліни. Однак у коледжаних уже є база професійного спрямування перед вступом. Натомість інші абітурієнти навіть не знають, що існують навчальні плани. Вони за спеціальністю суттєво відрізняються між собою.

– **Очевидно, вікова категорія теж додає своїх барв у навчальний процес.**

– Насправді не впливає. Особливості в іншому. Коледжани проходять бухгалтерську школу. Скажімо, розповідаю на першій парі про консалтингові послуги або які функції виконує аудитор; і студенти орієнтуються в цьому. А ті, хто прийшов на перший курс, ще тільки мають слухати аудит. Виходить, що аудиторія розділена.

– **Який набір груп?**

– Буває по-різному. Є по 10 осіб в одній, є 15... На практичних заняттях ділимо на підгрупи. Зважаючи на викладацьку практику, можу сказати: на лекційних курсах, у великих групах студенти працюють краще. Так з'являється конкуренція, більше мотивації.

– **«Бізнес-консалтинг» – віяння моди?**

– Існує великий спектр перспективних спеціальностей. Абітурієнти переважно орієнтуються за назвою, не до кінця усвідомлюють її. Для того, аби розібратися, необхідно вивчити ринок праці, подивитися навчальні плани й порівняти. Вступники часто «йдуть» за рекламою, креативним підходом. Не завжди назва спеціальності відповідає очікуванням. Ми проаналізували ри-

нок праці. Зрозуміли: професія бухгалтера зовсім по-іншому інтерпретується.

Консалтингові підприємства за останні роки набувають неабиякої популярності. Наприклад, ще кілька років тому аудиторські компанії процвітали, сьогодні підприємці розуміють, що аудит – один із видів надання консалтингових послуг. Останніх в Україні налічується понад 13, а в європейських країнах – 84. Аудиторська діяльність існувала в єдиному варіанті надання послуг: оподаткування, ведення бухгалтерського обліку, фінансова діагностика підприємства, консультаційні послуги. Консалтинг – дещо ширше. Вид надання інтелектуальних послуг. Зокрема, це – загальне керівництво, бізнес-аналітика, експертиза, аудит, податковий облік і контроль управління фінансами, управління виробництвом, маркетинг, управління працею та кадровим потенціалом, корпоративна стратегія тощо. Єдине: консалтинг сьогодні набуває дедалі більшої популярності, перетворюється на повноцінну та професійну сферу діяльності, як потребують значних затрат, які фінансових, так і розумових. Процеси адаптації консалтингу за умов глобалізації світової економіки вимагають формування певних стандартів до професійних знань, навичок консультантів, власне до процесів та процедур реалізації консалтингових послуг, адже нині інститут консалтингу стає невід'ємною складовою ринкової економіки, набуває суспільного визнання.

Обираючи спеціальність «Облік і оподаткування», студент може навчатися за освітніми програмами: «Облік, аудит і оподаткування» та «Бізнес-консалтинг». Варто звертати увагу на фінансову свободу фахівця обліку й оподаткування. Коли не людину шукає роботодавець, а вона обирає, де працювати. Має право вибору щодо заробітної плати, умов

праці. Стає фахівцем, котрий знає собі ціну.

– **За Сократом, «заговори, щоб я тебе почув». А як «говорить» економічний факультет?**

– Створюємо рекламні ролики, проводимо вебінари серед шкіл. Домовляємося з директорами, завучами, психологами, класними керівниками. Іноді самі учні виходять на керівництво навчального закладу й пропонують зустрічі. Зазвичай на таких заходах є не тільки діти, а й батьки. Це важливо. Ми пояснюємо пріоритетність наших професій, ким можна стати після отримання диплома. Здійснюємо рекламу в соцмережах.

– **Які фактори можуть впливати на вибір іще?**

– Майже всі викладачі кафедри – спеціалісти-практики. У мене досвід тільки головного бухгалтера понад 6 років у різних сферах, а це – оптова, роздрібна торгівля, зовнішньоекономічна діяльність, туризм, турагентства. У нас працюють судові експерти, аудиторі, комерційний, фінансовий директори, фінансовий аналітик, головні бухгалтери.

Цей фактор неабияк підсилює рекламу. Також наш декан підписав чимало контрактів, упродовж міжнародний досвід. Студенти можуть поїхати на практику й навчання до різних європейських вишів. Але перша вимога – знання мови.

– **А відпочивати встигаєте?**

– Щороку організуємо День економіста (20 листопада), Міс факультету, проводимо конкурси. Є виїзди в кінці навчального року до санаторію-профілакторію «Скалка».

– **Що можете сказати про випускників?**

– Багато працюють фінансовими директорами, обіймають керівні посади. Скажімо, начальник податкової здобув нашу спеціальність. Також викладачі-практики працюють в аудиторських компаніях. У нас є студентка, котра навчається у Віденському університеті. Усього й не перелічиш...

Як бачимо, професія бухгалтера досі – у пріоритетних лавах, децю змінена форматом, але то, мабуть, на краще.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Закохана в історію та педагогіку

До ювілею професорки Нелі Жулканич

Серед випускників історичного факультету Ужгородського державного (тепер національного) університету є чимало тих, хто присвятив життя служінню музи Клію. Серед них – українці, спеціалісти із зарубіжної історії, археологи, етнологи, історіографи та джерелознавці... У цьому переліку яскраво вирізняється постать докторки історичних наук, професорки Н.Жулканич. Я знайомий із нею 19 років. Працюємо на одному факультеті. Тож хочу розповісти й читачам «Погляду» про вчену, педагогиню, методистку.

Неля Михайлівна (дівоче прізвище Лендел) народилася 8 жовтня 1971 року в древньому, але вічно молодому Ужгороді в сім'ї службовців – Клари Іванівни та Михайла Андрійовича. Успішно закінчила середню школу № 15, а в 1994-ому – історичний факультет нашого вишу. Трудову діяльність розпочала на посаді виховательки Шишлівського дитсадку (Ужгородський район), згодом працювала викладачем історії Ужгородської філії центру «Медик». Із липня 2002 р. трудиться в Ужгородському національному університеті. Тут пройшла шлях від викладачки до професорки. Спочатку була на кафедрі історії України, а із січня 2019 року – професорка кафедри модерної історії України та зарубіжних країн. За цей час досягла багатьох висот у науковій і педагогічній сферах. Спробую це довести в пропонованій статті.

Почну з наукових здобутків колегині. Спочатку вона під керівництвом професора Володимира Задорожного досліджувала розвиток сільського господарства Закарпаття радянського періоду. Ґрунтовно опрацювала потрібні фонди державного архіву нашої області, а також опубліковані джерела. Ще використала статистичні матеріали, періодичну пресу та нечисленні праці колег. Усе це дозволило молодій науковиці розкрити чимало питань, а саме: етапи колективізації та реформування селянського господарства, структуру сільськогосподарського виробництва, технічну оснащеність та кадрову забезпеченість колгоспів, спроби впровадження сільськогосподарського розрахунку, колективного й орендного підрядів, соціальні

та культурно-освітні процеси в закарпатському селі тощо. У 2002 році побачила світ монографія «Аграрно-виробничі та соціально-економічні відносини на Закарпатті (1945–1990 рр.)». А в травні 2004-ого на засіданні спеціалізованої вченої ради Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України відбувся успішний захист кандидатської дисертації «Сільське господарство Закарпаття: соціально-економічний аспект (друга половина 40-х – 80 роки ХХ століття)». У такий спосіб було засвідчено появу нової висококваліфікованої історикіні.

Колегиня недовго відпочивала. Уже наступного року вступила до докторантури Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. Тут, на кафедрі історії та філософії історії Інституту філософської освіти і науки, під керівництвом професора Івана Дробота стала досліджувати аграрні перетворення в областях Українських Карпат у другій половині 60-их рр. ХХ – на початку ХХІ ст. Знову почалася копітка праця в архівах та бібліотеках. Нинішня ювілярка опрацювала потрібні фонди Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Центрального державного архіву вищих органів управління і влади України, а також державні архіви Карпатського регіону – Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей. Науковиця ретельно вивчила статистичні матеріали – союзи, республіканські й обласні статистичні щорічники за відповідні роки, галузеві статистичні збірники. Усе це дозволило ґрунтовно розкрити тему дисертаційного дослідження.

У вищезазначеній праці та інших публікаціях показано історичні передумови аграрних перетворень в Україні, проаналізовано напрями аграрного господарювання в областях Українських Карпат указанного періоду, узагальнено досвід розв'язання продовольчого питання в першій половині 1980-их років, виявлено закономірності й тенденції здійснення аграрної та земельної реформ за роки незалежної України (до 2009 року), узагальнено досвід європейських країн-сусідів щодо здійснення аграрних перетворень в умовах ринкової економіки, сформульовано

практичні рекомендації стосовно вдосконалення аграрних відносин у регіоні Українських Карпат.

Історикіня довела, що в період, який досліджувала, було зроблено чимало. Зокрема, підвищено ефективність сільськогосподарського виробництва; зміцнено матеріально-технічну базу; удосконалено систему фінансово-кредитного обслуговування аграрного виробництва; здійснено перехід до гарантованої оплати праці; колгоспники почали отримувати пенсії та відпустки; у селі розвивалися торгівля, громадське харчування й побутове обслуговування; зростала кількість бібліотек, будинків культури тощо.

Однак залишалося й чимало недоліків. Колективізація не призвела селян до заможного життя. Вони були відірвані від землі. Ціни на сільськогосподарську продукцію значно відставали від промислових, відчувалися нестача техніки (особливо якісної), командно-адміністративний тиск влади на голів колгоспів та радгоспів, низькою залишалася врожайність зернових і продуктивність тваринництва... Не покращилася ситуація й після 1991 року. Правда, відбулося розпаювання земель. Але фермерські господарства майже не розвивалися – бракувало достатньої кількості техніки, дешевих кредитів... Тому, як стверджує Неля Михайлівна, подальшого дослідження потребують питання завершення аграрної й земельної реформ у регіоні (та й у державі в цілому). І з цим складно погодитись.

У січні 2010 року на засіданні спеціалізованої вченої ради в Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова Н.Жулканич блискуче захистила докторську дисертацію «Аграрні перетворення в областях Українських Карпат (друга половина 60-х рр. ХХ – початок ХХІ ст.)». Колега мала понад 45 наукових публікацій, зокрема й дві монографії: «Трансформація аграрних відносин в областях Українських Карпат (друга половина 60-х рр. ХХ – початок ХХІ ст.)» (Ужгород, 2008) та у співавторстві з І.Дроботом «Соціальний розвиток карпатського села (1960–1990-ті рр.)» (Київ, 2008). Колега й надалі успішно займається дослідженням узазначеної теми.

Завершуючи аналіз наукових здобутків Н.Жулканич, зауважу: її праці мають попит серед колег: як досвідчених учених, так і молодих науковців. Причину вбачаємо в тому, що публікації авторки ґрунтуються на фактах із вагомих джерел.

Неля Михайлівна добре відома і як педагогиня вищої школи. Студентам викладає (чи викладала) нормативні курси: «Історія України», «Історія та культура України новітнього часу», «Країнознавство», «Регіональна політика Європейського Союзу», спецкурс «Аграрні відносини на Закарпатті (середина ХІХ–ХХ ст.)» тощо. Педагогиня досконало знає фактичний матеріал своїх курсів. Викладає їх згідно з навчальною програмою, урахувавши при цьому вікову психологію студентства. Учить здобувачів фаху вчитися, робити узагальнення та аргументовані висновки. Є вимогливою, але справедливою. За це її шанують колеги та люблять вихованці.

Знаю колегиню і як досвідчену методистку. Вона розробила методичні матеріали зі своїх курсів, а окремі опублікувала. Серед них: «Країнознавство: Навчальна програма...» (2006), «Історія України: Методичні поради...» (2012), «Навчально-методичний комплекс з курсу «Регіональна політика Європейського Союзу» (2012), «Історія та культура України: Методичні поради...» (2017), «Новітня історія України (1917–1991 рр.): Методичні рекомендації...» (2019) тощо.

Неля Михайлівна відома і як укладачка. Вона зробила коментарі та написала передмову до збірника «Сторінки історії Ужгородського національного університету: документи і матеріали» (Ужгород, 2005). Тут уперше зібрано найважливіші джерела з історії найстарішого в краї вишу. Це видання успішно використовують дослідники історії закладу та факультетів. А ще науковиця була співукладачкою «Анотованої покажчика дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Д 26.053.02 (історичні науки) Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова (2004–2012 рр.)» (Київ, 2012). Видання присвячено 180-річчю згаданого закладу.

Колегиня – щаслива в сі-

мейному житті. Разом із чоловіком Олександром Жулканичем – кандидатом економічних наук, доцентом кафедри фінансів Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного університету – виростили й виховали двох чудових дітей, котрі радують батьків успіхами. Син Віктор і донька Неля (у заміжжі Бібікова) здобули вищу освіту (історичний та економічний факультети УжНУ відповідно), стали кандидатами економічних наук, працюють приватними підприємцями.

Майже три десятки років колегиня наполегливо й сумлінно трудиться на педагогічній та науковій нивах. За цей час здобула повагу людей. Нинішній ювілярці неодноразово оголошували подяки, трудівницю нагороджували грамотами. А ще обрано академіком з відділення історії, філософії та українознавства Академії наук вищої школи України (2012). Та найбільшою нагородою є слова вдячності від вихованців. Випускники дякують не лише за знання, а й розуміння науки життя в цей складний час.

Професорка Н.Жулканич підійшла до свого першого серйозного ювілею. Зустрічає його з вагомими здобутками, про які йшлося вище. А попереду – нові ідеї та плани. Тому вітаючи колегиню з ювілеєм, бажаю їй доброго здоров'я, творчого натхнення, життєвого оптимізму, радості від дітей та онуків, допитливих і спраглих знань студентів, подальшої успішної праці на педагогічній та науковій нивах, Божої благодаті на многі і благі літа!

Микола ОЛАШИН,
кандидат

історичних наук, доцент.

За збереження гастропадщини

Страви, які передають справжній дух Закарпаття. Те, чим смакували до появи десятків закладів із заморськими піцою, суші чи круасанами. Пасуля колочена, ріпа із солониною, шовдарь, чернянська начанка, сливовий леквар, бичківський медяник. А останні чотири названі позиції традиційного меню й узагалі внесли до регіонального переліку елементів нематеріальної культурної спадщини нашого краю. Усе – у контексті проекту «Віртуальний музей «Вітрина Закарпаття».

Ідейними натхненниками виступили доктор біологічних наук, професор Ужгородського національного університету

Надія Бойко та кандидат географічних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка Олена Мотузенко. Ініціатива реалізується за підтримки Українського культурного фонду в партнерстві з УжНУ, КНУ, Одеською національною академією харчових технологій, організаціями «Imago of Culture», «Дорога вина та смаку Української Бессарабії», закарпатського обласного організаційно-методичного центру культури.

До гастрономічних експедицій активно долучаються експерти з нашого вишу. Серед них – кандидат історичних наук, доцент кафедри археології, етнології та культурології альма-матер Павло Леньо, керівниця національно-

го контактного пункту програми «Горизонт-2020» на базі УжНУ Таїсія Симочко.

Метою «Вітрини Закарпаття» є розвиток та популяризація туристичних маршрутів, зокрема гастрономічних, забезпечення сталого доходу в новостворених ТГ, збереження гастрономічної спадщини та уніфікація її класифікації.

До слова, десять традиційних закарпатських страв увійшли до першого віртуального атласу видів рослин і порід тварин, які зникають, та традиційних продуктів переробки «Ковчег смаку України» (створений за підтримки асоціації «Slow Food International»). Отож ідеться про шовдарь,

сливовий леквар, обрядовий різдвяний хліб керечун, овечий сир вурда, бриндзу, кіфлики, настоянку на бруньках чорної смородини контабас, гайоші зі слоеного тіста, шкваркову погачу з кмином (різновид хліба) та буру карпатську корову.

Також варто зазначити, що Н.Бойко презентувала «Вітрину Закарпаття» на V Міжнародному конгресі з досягнень у галузі біології та біотехнологій (ICABB) у Боснії і Герцеговині. Виступаючи з доповіддю «Сучасне харчування: досягнення системної біології як сучасні (біо)технологічні підходи», науковиця наголосила: «Сучасне харчування – багатопрофільний і складний предмет, що

поєднує підходи епідеміології, біохімії, хімії, поведінкової науки, біології, харчової науки та медицини. Таким чином, нам потрібно використовувати всі наявні додаткові дані для побудови «функціональних продуктів нового покоління».

Продукти, які ми вживаємо, мають бути корисними. І цікаво, що традиційні етнічні страви переважно відповідають потрібним критеріям: ідентифікуються як їжа з позитивним впливом на здоров'я людини, переважно прийняті націями, легкі в приготуванні.

Тож згадаємо бабусині рецепти й усім смачного!

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

Із любов'ю до «... миски»

Природа... Ліс... Свіже карпатське повітря... Уявили картину? А ось юні медійники мали змогу на власні очі побачити всю цю красу та відчутти тонкощі студентського відпочинку поза альма-матер.

Здобувачі фаху з відділення журналістики взяли участь в «Інформаційній мисці» – щорічному фестивалі для молодих медійників із визначенням найвправнішого та найкулінарнішого курсу. Торік через пандемію коронавірусу захід не відбувся, адже масові зібрання заборонили, проте цього року встигли посвяткувати сповна, як кажуть, «за два роки».

...Сонце лише вставало з-за горизонту, а студенти вже зібралися біля університету та, зайнявши місця в автобусі, вирушили в дорогу під пісні гуртів «Один в каное» та «Океан Ельзи», підспівували яким усі, заряджаючи себе позитивом. Після приїзду до санаторію-профілакторію УжНУ «Скалка» поділилися на три команди, обрали назви та капітанів.

Чисельний колектив «першачків» обрав назву «Пів деци» – аби точно покращити настрій. Збірна друго- і третьокурсників вирішила йменуватися «Найкращою назвою команди». А збірні 4 й 5 курсів для підкреслення статусу та досвідченості вибрала назву «Ветерани».

Декан філологічного факультету, професор Юрій Бідзіля та виконавчач обов'язків завідувача кафедри журналістики Євген Соломін разом з іншими викладачами та проректором УжНУ, професором Ігорем Королем привітали присутніх, побажали

чудового настрою та смачного бограчу – найголовнішої страви того дня. Доцент Володимир Тарасюк ознайомив із програмою заходів та побажав учасникам не лише перемоги, а й удалого проведення часу у веселій компанії одне одного.

Після вступного слова розпочався перший конкурс – змагання з розпалювання багаття. Основними критеріями оцінювання були швидкість та естетична привабливість самого вогнища. У нелегкому «пекельному» суперництві перемогу здобула команда першого курсу.

Ну що ж, багаття розпалене, казани на вогні – час приступати й до основного завдання – бограчу – традиційної угорської

гострої страви, яка готується на вогні з додаванням кількох видів м'яса (від трьох до п'яти), овочів і спецій. Зварити справді смачний бограч – нелегке завдання, що потребує чимало часу, терпіння й навичок, тому до казана допускали лише найвправніших та найдосвідченіших кухарів.

Поки на вогні булькотіло, аби ніхто не нудьгував, наставники організували різноманітні змагання, щоб визначити найспортивніших журналістів. Зокрема, зі стрибків у довжину, кидання м'яча через себе в ціль та з армреслінгу. У нелегкій конкуренції в перших двох конкурсах перемогла збірні ветеранів, а ось у армреслінгу поклала всіх на ло-

патки команда медійників першого курсу.

Далі був конкурс на краще представлення команди, де кожен мав змогу виявити фантазію, аби «запалити» суддів-викладачів. Наприкінці заходу в гості завітав заступник голови Закарпатської ОДА І.Шинкарук. Ігорю Сергійовичу доручено найвідповідальнішу справу – дегустацію бограчів та визначення найкращого.

І ось бали підраховано, настав момент найбільшого очікування – оголошення переможців. Щоправда, перед тим п'ятикурсниця Тетяна Лесюк та Андріана Снарська оголосили результати роботи «польової пошти» – кожен охочий міг

записати думки та враження й «надіслати» для оприлюднення.

Зрештою, вирішальна мить... Усі затамували подих. Почали оголошувати результати. Спочатку Є.Соломін нагородив додатковими подарунками від редакції газети «Погляд» найдосвідченішу капітаншу команди Тетяну Лесюк, найвправнішу в армреслінгу першокурсницю Людмилу Майор та найспівочіші 2 і 3 курси.

За підсумками ж «Інформаційної миски» третє місце посіла «Найкраща назва команди». На другому з невеликим відривом опинилася збірні ветеранів. Стільки ж балів виявилось і в «Пів деци», та її бограч визнали найсмачнішим, що й посприяло загальному успіху.

Усі команди І.Шинкарук, Ю.Бідзіля та Є.Соломін за перемоги в конкурсах відзначили призами, зокрема й символічними подарунками – «інформаційними мисками», які були наповнені солодкими подарунками.

...За танцями, піснями, іграми, конкурсами ніхто й не помітив, як швидко промайнув день і настав час повертатися. Учасники прибрали за собою територію та, сповнені емоцій, знову під музику вирушили в дорогу, до Ужгорода. Незабутні враження, приємна атмосфера, нові друзі та знайомства – кожен знайшов щось до душі й привіз цю частинку свята разом із собою.

Мені такий захід запам'ятається надовго й згадуватиму його з теплотою в серці ще не рік!

Сергій ПАНЧУК.

Одним абзацом

Звернення. Здобувачі фаху УжНУ написали офіційне звернення, у якому спростували інформацію щодо «відкритого листа» Асоціації студентів Закарпаття, якої, зазначили, немає в Реєстрі громадських об'єднань Міністерства юстиції України. Рішення про запровадження дистанційної форми керівництва університету погодило з органами молодіжного само-

врядування. Це підтверджує й онлайн-опитування «Дистанційне навчання очима студентів». Його пройшли 1963 студенти денної форми навчання (53,7% – за навчання дистанційно, 21,6% – за змішану форму).

Обмін. У ректораті нашого університету провели ознайомлювальну зустріч із юними журналістами, правниками та міжнародниками Донецько-

го національного університету ім.В.Стуса. Вони 10 тижнів здобуватимуть знання в альма-матер за програмою «Студентська академічної мобільності (СМ) Україна». Її реалізують за підтримки Британської Ради в партнерстві з Міністерством освіти і науки України. Наші ж ужнівці (журналісти, політологи та юристи) навчатимуться в Донецькому університеті ім.В.Стуса

у Вінниці. Мирослава Лендєл, проректор із науково-педагогічної роботи альма-матер, зазначила, що обмін мав відбутися ще навесні 2020 року. Однак через COVID-19 відтермінували.

Пам'ять. Викладачі та студенти кафедри військової підготовки УжНУ вшанували пам'ять борців за незалежність нашої держави. 14 жовтня знаменувалося визначними датами: святом Покрови

пресвятої Богородиці (захисниці козацтва, символу українських повстанців у лавах УПА); Днем захисників та захисниць України. Згадуємо й дякуємо військовим, волонтерам. Серед ужнівців теж є немало учасників волонтерського руху, а також випускників та працівників, які захищали нашу територіальну цілісність.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Ділова та фінансова журналістика: що це та з чим її їдять?

Студенти-медійники УжНУ долучилися до онлайн-заходу

Одним з основних аспектів професійної та якісної роботи журналіста є вміння просто й зрозуміло подати аудиторії важливу інформацію. Адже остання – головна зброя освіченої людини в XXI столітті. І в епоху стрімкого розвитку сучасних технологій може значно полегшити життя. Із цієї метою студенти відділення журналістики філологічного факультету мали змогу долучитися до вебінару «Ділова та фінансова журналістика: як писати цікаво на складні теми?»

Головним спікером заходу став Олександр Крамаренко – головний редактор журналів «Деньги.ua» та «Кореспондент». Модерував зустріч Андрій Куликов, відомий український журналіст, голова Комісії з журналістської етики, експедучий «Свободи слова» на ICTV, директор Громадського радіо.

Бесіду розпочали обговоренням питання: «Чи може ділова журналістика бути цікавою для широкої аудиторії?» Як виявилось, так, адже стосується ледь не всіх сфер життя. Зокрема, такий вид медіа розглядає особисте інвестування (акції, біржові товари, фореки), курси валют, ціни на нерухомість, податкові умови, стійкість банків і захист інтересів, тобто те, із чим зіштовхуємося майже щодня.

«Ми повинні розуміти, що все в нашому житті так чи інакше пов'язане з грошима, починаючи з особистих інтересів та закінчуючи політикою. Гроші – мова, якою ми розмовляємо з навколишнім світом, а тому важливо розуміти цю мову», – зауважив пан Олександр.

Також учасникам заходу запропонували 5 порад, як писати на тему фінансів, не нашкодивши бізнесу та читачеві.

1. Насамперед – користувати-

ся понятійним апаратом, притаманним аудиторії. Перекладати з бюрократичної мови, мови чиновників та фінансового сленгу на ту, якою послуговуємося в повсякденному спілкуванні.

2. Писати не про інструменти, а про проблему. Людині потрібно щось, і саме на цьому слід робити основний акцент у публікації; а вже виходячи із завдання, можемо підбирати інструменти, що задовольнятимуть ту чи іншу потребу.

3. Розуміти: є прогнози, які самі себе реалізують. Якщо деякі відомі журналісти повідомлять, ніби якийсь із банків скоро збанкрутує – значить, можна очікувати, що скоро це й станеться, адже медійникам довіряють. Вони впливають на формування громадської думки.

4. Користуватися більш ніж одним джерелом. Ми не можемо вважати інформацію, отриману лише з одного джерела,

як достовірну. Для того, аби не зашкодити комусь, потрібно ретельно перевіряти повідомлення, яке продукуємо в маси. Це – альфа та омега ділової журналістики.

5. Медійники, котрі працюють у сфері ділової журналістики, повинні ставити інтерес приватної особи на перше місце у своїй роботі. Адже часто така людина є незахищеною, у неї за спиною немає потужної юридичної підтримки, державного та судового захистів. Далі важливо звертати увагу на приватні підприємства. Приватний бізнес, особливо дрібний, не є захищеним від свавілля державних органів. І насамкінець – суспільство загалом. Нерідко під приводом захисту суспільства найчастіше намагаються маніпулювати громадською думкою та приймати вигідні для когось закони й рішення.

Ми повинні розуміти, що

гроші – основний інструмент для розкриття певної картини, реальних явищ і подій. Про гроші слід писати завжди, навіть якщо ви готуєте публікацію про культуру, охорону здоров'я чи міські скандали. Коли щось повідомляємо, слід ставити собі три найголовніші запитання: «Хто платить у цьому випадку?», «кому платять?», «скільки та за що саме платять?»

Знаючи відповіді на поставлені питання, можемо допомогти аудиторії краще зрозуміти економічні та фінансові процеси, що відбуваються в країні.

Також Олександр розповів про те, де можна шукати інформацію про гроші та як її використовувати у власних публікаціях. Після завершення зустрічі охочі мали змогу долучитися до дискусії та поставити запитання в чаті.

Максим ПУШКАР,
студент
відділення журналістики.

Асоціація, мітап — і всюди математики

Відбулося виїзне засідання Асоціації математиків та ІТ-спеціалістів Закарпаття, приурочене до Дня працівників освіти. Названа організація створена більш ніж 5 років тому з метою об'єднати різні покоління математиків та ІТ-спеціалістів Закарпаття. Зазвичай це — проведення мітапів, зустрічей випускників, конференцій, друк наукових збірників та науково-популярних матеріалів.

Серед запрошених — як уже зареєстровані члени асоціації, так і молоді вчителі інформатики ужгородських шкіл, котрі не так давно були студентами нашого факультету (тоді ще математичного). Одне з основних питань — перспектива розвитку організації та рідного підрозділу. Як результат, прийняли рішення про нову подію — мітап за темою «Візуалізація даних». Попередньо тривала профорієнтаційна робота, аби можна вчасно запросити учнів на цей захід.

Долучилися старшокласники кількох ужгородських шкіл, котрі цікавляться математикою та цифровими технологіями.

Ідея профорієнтаційних зустрічей є не новою, як і сам термін «профорієнтація». Останній дещо застарілий і трохи «відлякувальний». Адаже суспільство змінюється, відповідно й підходи до таких заходів теж вимагають перегляду. Якщо раніше школярів залучали «добровільно-примусово» під лозунгом — «чим більше, тим краще», то зараз ми звулимо цільову аудиторію. Проводимо пізнавальні зустрічі в тих школах, куди нас запрошують та де радо зустрічають колишні випускники-ужнівці. Нині це — учителі математики й інформатики, які часто обіймають посади завучів та директорів шкіл.

На мітап закликали найзацікавленіших учнів. Візуалізацію даних обрали не випадково. Тема актуальна, різнобічна; її часто використовують у всіх сферах

діяльності. Захід провели в малій залі вченої ради ректорату із сучасним обладнанням. Це дало змогу не тільки якісно подати необхідну інформацію безпосередньо в приміщенні, а й ділитися нею дистанційно з представниками СумДПУ імені А.С.Макаренка, котрі теж виявили бажання взяти участь у мітапі.

Спікерами стали випускники УжНУ, представники факультету математики та цифрових технологій, експерти. До прикладу, директор ТОВ «ІНТЕЛЕКТ» Михайло Вайнагій розказав про важливість інфографіки з позиції бізнесу; Марія Туряниця (найкраща студентка Закарпаття 2014 року) — про переваги візуалізації даних із погляду журналіста та SMM-менеджера. Також долучилися експерти із-за кордону: наш випускник Володимир Довганич (працює в Польщі) поділився досвідом роботи з графічними об'єктами в медичній сфері.

Не хотіли перенавантажити гостей складною інформацією. Отож стосовно доповідей поставили чіткі вимоги: розповідати максимально просто, зрозуміло та з обмеженнями — не більше 10 слайдів та не більше 10 хвилин на виступ. Експерти розглянули питання візуалізації даних різнобічно і вклучили в заплановані дві години з кавою-брейк.

Павло МУЛЕСА,
доцент кафедри кібернетики і прикладної математики.

Мірялися силою, або Як відзначали День козацтва

Напередодні Дня козацтва на факультеті математики та цифрових технологій улаштували невеличке силове змагання. Захід організували в останній день перед запровадженням дистанційного навчання, тож студенти долучилися до такої акції з величезною зацікавленістю.

Конкурс викликав такий азотаж, що до нас завітали навіть студенти із сусідніх факультетів, які теж спробували себе в силових вправах із гирями. Трійка найміцніших у

фінальному змаганні повинна була з'їсти миску вареників, приготованих нашими студентами, на швидкість.

Переможцем став другокурсник спеціальності «Середня освіта. Математика» Василь Староста. Друге місце посів студент 4 курсу «Системного аналізу» Євген Хававка, а третє — другокурсник «Прикладної інформатики» Василь Гаджега.

Павло МУЛЕСА,
доцент кафедри кібернетики і прикладної математики.

Як знайти місце під сонцем професійного зростання?

В одній пісні з відомого кінофільму автор стверджує: «У природі немає поганого погоди». Проведемо паралель із практикою. Вона корисна та різна. Але в будь-якому випадку, це — досвід. Зрештою, тільки порівнюючи, можемо визначити, де ж те добро. Найсприятливіший час, аби вдосколювати професійні навички, — період, коли не потрібно в студентському графіку пар знаходити додаткову вільну хвилину. Щоб не «розриватися» між зазначеними двома важливими китами в професійному становленні, найчастіше молодь практикується влітку.

Чому важливо зануритися в специфіку роботи того підприємства, закладу, інстанції, куди «направили» з вишу? Усе просто, як та ромашка. Адаже мимоволі можна виграти лотерею, головний приз якої — омріяна, високооплачувана, перспектив-

на робота. І нікуди ходити не потрібно, шукаючи ракурс, де найтепліше місце під сонцем. Це не казки. Справді, знайти роботу за улюбленою спеціальністю легко завдяки рідному факультетові. Ви тільки прислухайтеся до порад та чітко виконуйте пункти в прописаній інструкції.

Я поспілкуватися з молоддю альма-матер, аби дізнатися, що їм дала практика. Трохи спойлеру: кожен щось отримав. І це «щось» — у всіх особливе.

Дівчата-другокурсниці факультету суспільних наук спеціальності «Початкова освіта» навипередки діляться враженнями. Практика подарувала не тільки нові знання, а й стала містком для ближчого знайомства наживо між одногрупниками, із котрими до того спілкувалися лише в маленьких умовних «мінігуглмітвських» телевизорах.

Анастасія Боженко розпо-

відає: «Проходили краєзнавчу практику в Ботанічному саду, різних музеях міста. Наступного року матимемо педагогічну: будемо проводити уроки в школах. Практика, без сумніву, важлива. Не лише в тому плані, щоб здобути багато корисних навичок, а й щоб глибше розуміти спеціалізацію. Обговорювали предметно важливі моменти, скажімо, навіть у зоологічному музеї».

Своєю чергою, Анастасія Світлик зізнається: «Зважаючи на те, що наше навчання тривало в дистанційному режимі, зустрітися разом усією групою — уже цікаво. Це було довгоочікуване побачення на практиці. Незвично ходити набережними з навчальною метою. Вимірювали напрям вітру. Дівчата з моєї групи, котрі мешкають в Ужгороді, більше знали місцевість. Нас, немісцевих, стажування вразило більше».

Питання краси завжди актуальне дівчатам, а якщо

тонким мереживом уплутані квіти, то й поготові. Так, Євгенія Павлюк зачарувалася красою природи: «Найбільше сподобалися відвідини Ботанічного саду. На екскурсії довелося побувати там уперше. Викладач стільки корисного розповів про різноманітні рослини. Дізналися багато нового. Час провели результативно».

Як кажуть, доки не спробуєш, не дізнаєшся. Для того й існує практика. Саме завдяки їй другокурсник філологічного факультету відділення журналістики Мирослав Лисович зрозумів, який із напрямів медіа до душі: «Захистив практику на 95. Проходив в ОДА. Було дуже круто. Відвідували різні заходи з представниками адміністрації й працювали в пресцентрі. Подобається шалений ритм роботи, це в позитивному значенні. Просто сидіти та писати від ранку до ночі в редакції — не для мене».

Історія четвертокурсника Тараса Куштинця з інженерно-технічного факультету спеціальності «Будівництво та цивільна інженерія» — саме про те, що все пізнається в порівнянні: «Були великі сподівання про насичену й цікаву практику. Та життя непередбачуване. Не зміг повноцінно зануритися в процес роботи, оскільки в компанії, куди направили, виникли проблеми. В одногрупниці досвід позитивніший. Залишилася навіть працювати у фірмі, де практикувалася. Усе ж дотримуюся думки: практика — корисна. Тебе беруть у свою команду, розповідають про особливості певної галузі. Ти навчаєшся, здобуєш досвід, формуєш чіткіше уявлення, чим справді хочеш займатися».

У кожного досвід різний, але — свій. Здається, слова вже зайві. Робіть висновки самостійно.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

АНЕКДОТИ

Телефонуйте мені двічі: за першим дзвінком я знайду телефон, а за другим — уже відповідь. ***

Людина є здоровою, коли їй притаманні три ознаки.

1. Постійно хоче їсти.
2. Завжди хоче спати.
3. Не хоче працювати.

***

— Ти віриш у диво?

— Ні.

— Це ти даремно. У себе потрібно вірити!

***

В українців не буває депресії. У нас інше...

Журба — то коли тобі зле й

ти знаєш, чому.

Туга — то коли тобі зле й ти знаєш, без чого.

Смуток — то коли тобі зле, бо настали вечір/осінь/40 років.

Скрута — то коли тобі зле, бо немає грошей.

Бентега — то коли тобі зле, але причину ти ще не придумав.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в #9 (250) редакція визнала публікацію «Один день із... Ним!» Мирослави Гараздій.

Найрейтинговіший матеріал за кількістю переглядів у фейсбуку — «Віра Мойсюк: дівчина з червоним дипломом...» Володимира Тарасюка Вітаємо авторів!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1932. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 26.10.21.

Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008.

Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Художній редактор, кореспондент:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.